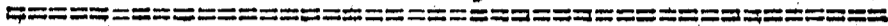

פרוטוקול מס' 47/ד

מישיבת ועדת הכספים, מיום ג', ב' בשבט תשט"ו
(25.1.55), בשעה 16.30.

ברכטר: חברי הועדה:

- י. גורי - היו"ר
- ט. בז'רנו
- א. סטופ
- ז. פורדר
- א.מ. גניחובסקי
- ז. שפר
- ט. דיין
- י. בדר
- א. הרצפלד

סוזפנים:

- מר ז. פוזאליב - סגן סר המסחר והתעסיה
- מר לייזנק-ף - מטעם משרד המסחר והתעסיה
- מר גריבין - מטעם משרד המסחר והתעסיה
- מר קיטרון - מטעם משרד המספטים
- מר בזק - מזכיר הועדה

סדר-היום: הטקן הדיון בעניית תיכנון התעסיה

היו"ר י. גורי: פותח את הישיבה.

י. בדר: לפני שנשמע את תשובות נציגי משרד המסחר והתעסיה הייתי מבקש את היו"ר להרשות לי להציג שאלה אחת בלבד.

ידוע לוועדה מה אני חושב על השילומים ומה עמדי בענין זה, על כן אחסוך לעצמי רגעים של התרגשות ולא אדבר על הענין עצמו. אבל נדטה לי שאי אפשר להסתמס בסחורות השילומים כדי להרוס את התעסיה הסקוטית, וחושבני שחובתו של משרד המסחר והתעסיה לעמוד על המספר ולמנוע זאת.

העיקרון השני הוא, שבדאי אסור להסתמס באשראי מתקציב הפיתוח בכדי להרוס את התעסיה הסקוטית ביודעין. וכבר כי כטיס בארץ מפעל המוכן לספק סחורה מסויימת באיכות טובה יותר ובמחיר זול יותר מאשר סחורה של השילומים, ומשרד המסחר והתעסיה נותן אשראי מתקציב הפיתוח כדי לאפשר לכזובין לקנות הסחורה דווקא בטגרת השילומים ולא מהייצור הסקוטי - הרי זה דבר חסור מאד.

בארץ ישנו בית-הרוסת המייצר ציוד למאפיות, שיכול לספק את כל הציוד למאפיות, באיכות יותר טובה ובמחירים זולים יותר, כטובן בתנאי תשלום רגילים, תנאי תשלום שהתעסיה הסקוטית יכולה לעמוד בהם, אולי אף קצת יותר טובים. אבל בא משרד המסחר והתעסיה ואומר לבעלי המאפיות: הזמינו אותו ציוד בגרמניה ואני אתן לכם אשראי ל-7 שנים. אני רוצה איפוא להעמיד עובדה זו מול תיכנון התעסיה בארץ עליו מדובר כעת. דבר זה בעיני כה חסור - היחס לתוצרת הארץ וניצול השילומים והאשראי לפיטון קניות בטגרת השילומים - שהוא מהווה למעשה טלחטה בתוצרת הארץ.

היו"ר י. גורי: אנו נשמע כעת את תשובות נציגי משרד המסחר והתעסיה. בהזדמנות זו אני רוצה להודות למשרד שבעזרתו קיימנו את הסיוך ב-3 מפעלים - וולקן, קייזר פרייזר ואתא. ורכסנו לנו דעת במידה לא פחותה מאשר שהינו בכל אחד כ-3 שעות בבירורים ליד שולחן הישיבות.

סגן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאניאב:

הוצגו שאלות בעלות אופי כללי ושאלות בעלות אופי קונקרטי. מני אתעכב על החלק הראשון ואילו לחלק השני ישיבו האדוברים ליינקרס ווירגין. על השאלה שהוצגה זה עתה על ידי חה"כ בדר מר ליינקרס יתן הסברים, מקרה זה ידוע לנו היטב, יש הסבר לכל הדברים שנראים לכאורה כה בלתי הגיוניים בעיני חה"כ בדר. אם יהיה צורך אוסיף הסבר מצדי.

אתחיל בשאלה מס' 5 של היו"ר, בדבר הצעת-החוק לתיקון חוק ההשקעות. תשובתי לשאלה זו משלב בתשובה לשאלה מס' 6, כיצד נראים הדברים במספקלריה של משרד המסחר והתעשייה ליו קשרי גוטלין עם מרכז ההשקעות, מבחינת סדרי-הפעולה של המוסד הצריך לסייע ולעודד השקעות הון. לפי דעתנו הצעת חוק זו עונה על כל השאלות שהטרינו אותנו עד עכשיו. היא בונה כהוצאה מבירורים שנמשכו כשנה וחצי, בירורים שהשתתפתי בהם מהיום הראשון. נלקח בחשבון רוב העובות שהוכמעו בארץ ובחוץ לארץ, שיתפנו בדיונים אלה גם נציגים שלנו בארצות הברית. לפי דעתי חוק זה נותן תשובה לרוב הטענות, אם כי יש כמה שאלות שיש לדון עליהן כחדש, למשל שאלת ההלוואות, יתכן שצריך להקל על התקופה הארוכה של 10 שנים. חוץ מזה אינני מוצא דברים נוספים שהמחוקק היה צריך להבטיח היום לטקטיצי הון גדולים כדי לטפח אותם להשקיע בארץ.

יש גם לדבר על תנאים אחרים, על אורירה, על בעיית הפיקוח על מטבע זר, אבל זה לא נוגע לחוק, כי דווקא כעת הבעיה היא טיוחדת במינה לגבי טקטיצים פוטנציאליים. בניגוד למה שהיה לפני שנתיים-שלוש, כאשר חיפשנו טקטיצים שיהיו מוכנים לתת ציוד וחומר גלם, הרי היום אנו מחפשים טקטיצים שהם מוכנים להשקיע דולרים כדי להפכם ללירות. הפדינה אינה כחפפת יותר טקטיצים שיהיו מוכנים להביא ציוד וחומר-גלם, זאת באפשרותנו לתת לבעלי התעשייה הפוטנציאליים מהשילומים ומהטעוק, המחסור היום הוא בלירות ישראליות. כאן מתעוררת השאלה - ויש טוענים - שאילו לא היה פיקוח על מטבע זר, מובנים היו בנותנים דולרים, היו מחליפים אותם בלירות והיו יכולים להיות בטוחים כל בהסתחרר הכסף שהשקיעו היו הופכים את הלירות חזרה לדולרים. אבל זאת היא הנוגעת לחוק הפיקוח על מטבע זר, ויתכן שנשטח זה יש מקום לחשוב על איזה סידורים, אבל אין זה נוגע להצעת החוק המונחת על שולחן הכנסת.

אשר לאדמיניסטרציה, בזמן האחרון חלו שינויים בפרוצדורה שהיתה במשרד המסחר והתעשייה, משרד המוצר ומרכז ההשקעות. כעת מרכז ההשקעות מקבל חוות-דעת מרשות המוסמכת, פועל לפי חוות דעת משרדנו ואינני חושב שישוב כיום תקלות בשטח זה - אם כי יכולים להיות מקרים יוצאים מן הכלל. בטכניקה וביחסים בין מרכז ההשקעות ומשרדנו אין תקלות שהן טעויות תיקון.

אעבור לבעיית הקרטלים. כידוע לכם סונתה ועדה לפני כשנה - ליתר דיוק: 13 חודש - שלפי כתב-הסכמות צריכה היתה להציע לממשלה באיזה צעדים יש לנקוט כדי לטנוע את התוצאות השליליות של הקרטליזציה והמונופוליאזיה במדינה. אנו שמענו נציגי ציבור ואיננו צריכים להגיש את דו"ח המסקנות שלנו לממשלה לפני חודשים, ולפני שבכנס לעצם העניין ברצוני לוטר שאת דברי מגיד בחסות היו"ר ועל מחיריותו.

את הדו"ח לא הגשנו לממשלה, זה גם כן איננו סוד, מפני שהעורך ויכוח במשלה טמד רצינית וממד יסודית. לא היה ויכוח על המסקנות הכלליות, על המציאות שקיימת במדינה בשטח הקרטלים והמונופוליים - וקיימים הסכמים כאלה בענפים שונים, לא רק בתעשייה כי אם גם בחקלאות, בשירותים, בי ובאיווק. לא כל ההסכמים רעים, יש קרטלים ומונופוליים שהם הכרחיים ולטובת המדינה, אילו לא היו קיימים היינו צריכים להקים אותם, אבל יש גם הסכמים כאלה שהם בהחלט לרעת ממשק המדינה, במשך שששים סגן על יצרנים פחות יעילים ומאפשרים את קיומם, אשר לולא הסכמים אלה היו צריכים לצאת ממעגל היצור מפני שלא היו עומדים בהתחרות. ועניין זה נראה בעיני חסור טמד לגבי המסק שלנו, במשך בהרבה ענפים קיימים טפעלים שגם מבחינת הציוד וגם מבחינת מספר הפועלים שהם טעטיקים אין הצדקה טסקית לקיומם. זה טובע גם יעול התעשיות האלה, מפני שבתנאים השוררים היום אין למפעלים אלה טום דחיפה טסקית להשקיע כסף ולייעל את היצור, טטום טטובטח שיווק לתוצרתם בתוספת רווח טוב.

גם על הסובסידיות הטבעיים, באיכות קונצסיות, יש להטיל תיקוח מטעם המדינה, שלא יבצלו את מעטם לטעם השגת רווחים בלתי-ארגונים, רווחים שלא היו מקבלים אילו היתה התחרות חופשית. על כל הבעיות האלו אין ויכוח, ולי בראה שיש לחוקק חוק אשר יאפשר למדינה לבדוק בכל מקרה ומקרה באיזו מידה הסכמים אלה מרעילים ובאיזו מידה יש לאסור את קיומם.

ז. ספר: הייתי מבקש רק דוגמה אחת באיזו מקרה הקרטל טועיל.

סדן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב: אינני רוצה לומר מתי הוא יכול להועיל, אבל אני דוגמה כללית למה אני מתכוון. יכול להיות מקרה שספקר מתחרים טובציאים הרבה כסף לרכשת קונים, טובציאים כסף לתעטולה שיותרת; הם יכולים להגיע למסקנה שטוב כי יתאחדו כדי לחסוך את ההוצאות הפיזיות האלה, לארגן את המכירה במשותף, לארגן מנגנון משותף, אז לא יהיה להם צורך ברקלפה ובחלוקת פרסים, וכתוצאה מסכונן זה אף יוכלו לסכוד את תוצרתם יותר זול; הם יחליטו, למשל, לחלק את הייצור כך שכל מפעל ייצר מן אחד של מחורה ולא 10 מינים, באופן שיפחיתו את הוצאות הייצור. טכניקה תיאורטית, אם התארגנות זו נעשית לטובת טסק המדינה, הרי היא חיובית, כלומר קרטל זה פועל לטובת טסק המדינה. לדוגמה: כידוע קיימת בארץ טועצה לשינוק פרי ההדר, פעולתה בהחלט חיובית, אני חושב שאין איש במדינה המערער על כך והטביע לפרק אותה. טועצה זו שתפקידה יצוא ההדרים כטובן שיכולה לפעול בטסק השינוק הפנימי לא לטובת המדינה, במקרה זה המדינה צריכה לוטר: את טסק היצוא אני מטאירה לך באופן חופשי, אבל על פעולתה בטוק הפנימי אני רוצה לפקח כדי שלא תקבעי מחירים סוגזמים. או ניקח דוגמה אחרת - ענף הסטוריות, כאן ההתארגנות יכולה להיות לטובת הטסק אבל יכולה גם להיות לרעתו, ואין כאן שאלה מהו הארגון אלא כיצד הוא פועל. על כן אנשים שחקרו בענין זה הם בדעה שלא נכון לפסוק טראש - כמו בארצות הברית למשל - שטרסט פוכרח להיות רע. יש מדינות שקבעו כי ריכוז כלכלי גדול רע לטבעו, הוא פסול מפני שהוא מהווה כוח גדול שאפשר לבצל אותו לרעת הטסק. אבל אנו איננו רוצים להיות תיאורטיקנים ולפסול משהו טראש רק בגלל צורת הארגון, אנו אוטרים שכל דבר צריך לבחון לגופו והמדינה צריכה להחליט מה טוב ומה רע.

היו"ר י. גורי: כאן יכולות להיות כמה אפשרויות; יכולה להיות אפשרות שטרד המסחר והתעשייה, שאתה מדבר בסמו, יאטר: המטרד שלנו אין לא עדיין הטקפה בענין זה, כל מה שאמרת ואוסר הוא על דעתי בלבד, אינני בטוח בזה את השקפת המטרד. יכולה להיות גם אפשרות שניה, שלמטרד המסחר והתעשייה יש הטקפה בענין זה, אבל היות וזו שאלה רצינית ונכבדה אשר תתברר בממשלה, הרי באי-כוח המטרד בטועים להביע את השקפת המטרד בצידון. זה מסור לשיקול דעתך, השולחן שלנו טוכן להקטיב לכל צורה של הסבר שתנתן לנו.

סדן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב: אבל במקרה אני יו"ר הועדה הטיוחדת,

היו"ר י. גורי: לא התכוונתי להעמיד את בעיית הקרטלים במרכז הדיון, חשבתי שבטמגרת הכוללת של שיחלנו לא יתכן שאנו נוציא את ענין זה שהוא די חשוב למטרד המסחר והתעשייה. זו היתה כוונת שאלתי.

סדן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב: מה שאמרת עד עכשיו ביטא גם את דעת הטר, דעת המטרד. אנו בהחלט בדעה שיש הכרח בתחיקה כזו אשר תיתן אפשרות לממשלה לדעת מה מרחש לא רק בתעשייה. אבל מאחר שאנו דנים כעת על התעשייה, במידה וישנם הסכמים הטגבילים את פעולת המסק, הטגבילים את הייצור או קובעים את המחירים, או מחלקים את השוק, או קובעים מסות ייצור, הרי מטרד ממשלתי צריך לדעת על כך, לא יתכן שיהיו קיימים הסכמים כאלה בלי ידיעת הממשלה, וההחלטה הסופית צריכה להיות תמיד בידיה.

אבל שאלה מאד קשה, סטטביבה יסנו ויכוח, היא שאלת הטרמטים. יש הסכמים הורייזונטליים שטכנים אותם בטסק קרטלים יש ארגון בענף טפויים הקובע מחירים משותפים, או היקף הייצור, או מסכות הייצור; כדוגמת יצרני הקרח או בעלי הסטוריות; ויש ארגונים הקטורים ביניהם

על ידי פיקוח מסותף. זה יכולה להיות האגרה המרכזית למסחר או "מלטיין" אקונומיק קורפוריישן, והם יכולים לנצל את ההסכמים בין הארגונים השונים בענפים שונים כדי להספיע על מהלך העניינים במסק. אותו דבר קיים לגבי חברה שספה, חברת העובדים, והדעה של כמה חברים היתה שאנו צריכים לטבוע תויות שליליות של כל התאגדות שהיא. אם ישנן תוצאות שליליות כתוצאה מהסכמי קרטל בענף הסנוניות למשל, המדינה צריכה לאסור אותם. או, אם קיימת במדינה חברה גדולה שיש לה שליטה ופיקוח על הרבה מאוד חברות, והיא יכולה לטבוע את החברות במסק, או לטבוע כניסת גורמים אחרים לענפים שונים, והמדינה תראה בזה פעולה שלילית, הרי המוסד שיקום יצטרך להתערב ולאסור זאת. למשל, הוגשו תלונות - שלא בדקנו אותן לגופן - שקואופרטיבי התחברה, דן או "אטד" כשפורסים הזמנות לטרמבים - ויש בארץ שני בתי-חרושת המייצרים טרכים, "מגן צ'טווד" שהוא מפעל פרטי ו"הארגז" שהוא מפעל קואופרטיבי - מעדיפים למסור את ההזמנות ל"הארגז" לא מפני שהיצור טוב וזול יותר, אלא מפני שהם קשורים לאותה מפגרת כללית, זאת אומרת המוסד וסקבל ההזמנה בטמבים תחת הפיקוח של אותה חברה - חברת העובדים.

אנו חושבים שאם דבר כזה אפשרי, הפחוק צריך להבטיח למסק, לכל מפעל הפועל במסק, שתנתן לו אפשרות להתחרות בתנאים שווים בטיב ובפחית, ושום ניסוק של התאגדות מסותפת של איזה קונצרן, טרסט או פיקוח מסותף - והאם אינו קובע - אינו יכול להספיע.

היתה, למשל, תלונה ש"המסביר המרכזי", אשר חולט על שטח גדול של צרכנים במדינה, על ידי הצרכניות, גם במקומות ישוב כאלה שפחוץ לצרכניה אין אפשרות לפתוח חנות פרטית, לפי הסכמים והחלטות של מוסבים וקייבוצים, מעדיף לקנות את המצרכים שהוא זקוק להם מבתי-חרושת שבטמא אדם תחת פיקוח מסותף וכך נמנעת ההתחרות החופשית למפעלים אחרים באשר אינם יכולים לטווק את תוצרתם לצרכניה. על זה אמרנו, שמוסד כמו "המסביר המרכזי" צריך להוכיח כי הוא עושה זאת שיום שטיב התוצרת של בתי-החרושת שהוא קטור אדם פעולה יותר, ובזה אין כל פגם, או שהצרכנים אינם קונים תוצרת אחרת ורק זו; אבל אם מוסד מסלתי אוביקטיבי יתרם ויורוכח שלהעדפה זו יש גם גורמים אחרים, הרי הוא יצטרך להבטיח שכל מפעל במדינה, כל בעל מסק חדש במדינה לא תהיה לו כל סיבה לפחד שחלק מהצרכנים במדינה יהיה כאילו מנותק ממנו, המדינה צריכה להבטיח לכל אחד ואחד שבתנאים שווים תהיה לו גישה לחומר גלם, בתנאים שווים תהיה לו גישה לצרכן, תהיה התחרות חופשית בין כולם.

התעוררה למשל שאלת שהועלתה על ידי קבלנים פרטיים שטענו: אנו רוצים שיבטיחו לנו כי נוכל להתחרות בתנאים שווים עם "סולל-בונה", שבית-חרושת "פיניציה", למשל, לא יעדיף את "סולל-בונה", שתנאי ההתחרות יהיו שווים. קראתי בעתון "דבר" שבאסיפה הכללית האחרונה של "סולל-בונה" הועלתה הדרישה על ידי הלל כהן שחברת העובדים תחליט שכל מפעלי ההסתדרות ימסרו את עבודות הבניה שלהם ל"סולל-בונה" בלי מכרז מפני שהם נמצאים בטמפה אחת, ואם יהיו חלוקי דעות על סחירים ותנאי העבודה, הם יתבררו במוסד סיווד שתקים "חברת העובדים", מוסד בורר אשר יקבע את התנאים שופית. טענו לעומת זאת קבלנים פרטיים, אי אפשר שיחייבו חלק גדול של המסק למסור עבודות, בהיקף קובע במסק המדינה, לגורם אחד בלבד, ולא מפני שהוא יבצע את העבודה יותר טוב או יותר זול אלא מפני שהם נמצאים בטמפה מסקית אחת, וכך מוציאים חברות אחרות ממסק המדינה, מונעים מהן כל אפשרות של התחרות ובתיבת שירות טוב יותר וזול יותר. יש דעה האומרת שלצורך יצירת תנאי התחרות הוגנים במדינה יש לראות בחברות הקטורות בפיקוח מסותף כחברות בודדות ועצמאיות, פירוט הדבר: אם תהיה העדפה איזו שהיא בין חברות המסתייכות לחברת העובדים, למשל, והמדינה תראה בזה פעולה לרעת המסק, הרי יבטיח החוק שחברות אלו לא יוכלו לטעון כלפי המדינה: זה לא עסקן, אנו מטמפה אחת, חברה אחת, ומה שאנו עושים בפנים החברה אין זה ענין המדינה. העדפה שאבי תמכתי בה היתה שרק כשהמדינה תראה תוצאה שלילית בהעדפה זו תוכל לטבוע אותה בעזרת חוק מתאים. אמרנו, שלצורך חוק זה נראה את כל החברות האלה כחברות עצמאיות.

בנקודה זו התעורר ויכוח קשה מאוד, היה גם בירור עם שר האוצר, ואין פלא בדבר, כי בעיה זו נוגעת לעצם היסוד של מסק המדינה, והיא לא יכלה להסאר במסגרת הדיון בועדה זו בלבד. התעוררה השאלה

האם יש אפשרות לחוקק חוק נגד קרטלים ולא לנגוע בארגון שהוא חולט על כ-30% מפעולות הטקסטיל בשטחים החשובים ביותר. היה למשל, ויכוח בין שני בתי-חרושת לצטיגים, והיתה טענה שמפעלים הקשורים עם בית-החרושת האחד מעדיפים לתת לו הזמנות מפאת הקשר שהם קשורים בו, ומנקודת ראות של השקעות הון והשקעת דלת פתוחה במדינה למפעלים חדשים ולאנשים חדשים, הרי שבסקרה זה של בתי-החרושת לצטיגים, אילו היה קיים בית-החרושת "אליאנס" שיש לו קשר עם אחד הגורמים הרציניים - קואופרטיבי התחבורה - יש ספק אם מסקיע הון פרטי היה מסקיע כסף במפעל שני והיה טעו להתחרות במפעל הראשון, אלא אם יבטיחו לו תנאי התחרות שווים על כל הצרכנים במדינה.

הויכוח הזה לא ייגמר כל כך מהר, כפי הנראה הועדה תמסור שני דו"חות שהמחלוקת ביניהם תהיה בקורים אלה כפי שמסרתי כאן. המטלה חושבת להביא את הענין לידיעת הכנסת, אבל אינני יכול לוטר מה תהיה החלטתה. קשה לי לוטר שהמטלה צריכה להגיש הצעת-חוק, כי אינני יכול לדבר על נושא זה במסגרת המטלה.

י. פורדר:

אני חושב שלא יהיה כל נזק בדבר אם במטלה כה יוסדית וחשובה נחליף דעות בוועדת הכספים. אינני מציע לעשות זאת עכשיו, אבל בהזדמנות צריך להחליף דעות.

ז. סוזאייב:

אעבור לסאלות מה"כ פורדר. ראשית, האם הטיפול במסחר-החוץ אינו ממוצל יתר על המידה, במסחר הוא נמצא בתאום סטכותם של 3 מסרדים - החלקה הכלכלית של מסרד החוץ, מסרד המסחר והתעשייה והמוצר, והאם לא הגיעה השעה לרכז את כל הפעולה הזאת בידי מסרדנו. בתשובה לשאלה זו אביע את דעתי הפרטית ולא דעת המסרד. אני חושב שיש מה לעשות בכיוון זה, כי יש פיצול מיותר, ולי נדמה שבטוח זה כדאי היה להסקיע מחשבה ורצון למען ריכוז המסכיות במסרד אחד, כדי שתהיה הכוונת-יתר וטיפול מרוכז. כידוע ישנה טועה למסחר-חוץ שמסתתפים בה נציגי מסרד החוץ, מסרד החקלאות, מסרד המוצר, חברת השילומים ומסרד המסחר והתעשייה. היא זה אינה מוסד מבצע, זוהי טועה טיעצת הדנה בכעיות, אבל הטיפול הטעטי ממוצל בין 3 מסרדים - למעשה יותר, כי גם מסרד החקלאות מטפל בעניינים אלה. עד עכשיו ההוצאה הפורטלית של רסיונות יצוא היתה מרוכזת בידי מסרדנו, אבל רק היום שמעתי שיש מסרד שכפי הנראה רוצה להוציא רסיונות יצוא במפרד. אני מסכים עם מה"כ פורדר שיש לדון במטלה זו.

אשר לסילומים וביצוע ההזמנות. אני מבין שמה"כ פורדר התכוון גם לציווד.

י. פורדר:

אני טענתי שיש דיספרופורציה גדולה בין אישור והזמנות. מומנו הצעתי היתה מסויימת ועוררה דאגה בחוגים מסויימים, טענו שיש לי נטיות קומוניסטיות, ואתה אמרת שיש דיספרופורציה אלא - הרבה הזמנות. כמובן שהתכוונתי בעיקר לציווד.

סגן סר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב:

המסרד שלנו פועל בנוגע לציווד במסגרת שהחלט עליה במטלה לפני שנה וחצי בערך כשהחלט על יבוא ציווד על ידי חברת השילומים לתקופה של 4 השנים הבאות - אטרו אפילו 5 - 4 השנים הבאות - כלומר ניתנה אפשרות לרכוש ציווד על חשבון השנים הבאות. אז נקבע איזה סכום בגבולות של 100 מיליון דולר לתעשייה, פיתוח, חסטל, תחבורה, אניות. לתעשייה, כלומר במסכותו של מסרד המסחר והתעשייה - פרט למסגרת הפיתוח - הוקצב סכום של 20 מיליון דולר בערך לתקופה של 5 - 4 שנים. אנו התחלנו לפעול במסגרת זו לפני שנה בערך.

י. פורדר:

דומני שזה היה כ-110 מיליון דולר, אבל מדוע מביע לתעשייה רק 20 מיליון?

סגן סר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב:

זה היה לפי החלטת המטלה, זה לא היה חוק אלא מסגרת פעולה, ובאשר: כשתעברו את הגבול נסב ונדון. מהו המצב כיום? - יש לנו בקשות רבות מהתעשייה והפרו צדורה היא שהמסרד שלנו בודק, מעביר לוועדת הורוביץ, ועדת הורוביץ מאשרת ומעבירה למינהל השילומים, נקבעים תנאי האשראי והמומין פותח את האשראי לקניית ציווד. אני רוצה לוטר שזה לא כל כך פשוט, כי המומין צריך להחליט איזה ציווד בדיוק דרוש לו, עליו לנסוע לגרמניה ולבדוק זאת.

המסרד שלנו העביר כבר למעשה לחברת השלום סכים הצעות בסכום כולל של 20 מיליון דולר בערך ויש תוכניות שמסתכמות ב-4 - 3 מיליון נוספים, כלומר בעוד כחודשיים אנו נעבור את הגבול של 20 מיליון ל"י. חברת השלום סכים מצדה אישרה כבר סכום של כ-15 מיליון דולר - בסכום זה נכלל הסכום כ-1.5 מיליון דולר לטיברלים במסגרת מסרד הפיתוח - כלומר, ליתר דיוק, יש לפחות איזור על 13.5 מיליון דולר שבא כתוצאה מהצעות. מתוך 15 מיליון הדולר שחברת השלום סכים אישרה והעבירה אישורים אלה לאוצר לתעשייה, אישר האוצר סכום של כ-8 מיליון דולר. מתוך 5 מיליון דולר שאישרו נמצא בטיפול, בקטנות על 1.5 מיליון כבר הועברו לישיבה הבאה של הטיבהל, ואילו לגבי 3.5 מיליון דולר יש מ"מ שטח נגד. ההזמנות מתוך 8 מיליון הדולר שכבר אושרו על ידי טיבהל השלום סכים ונקבעו תנאי האשראי מתחלקות בין 183 מפעלים תעשייתיים.

י. פורדר:

הערתי היתה נגד תופעה, לדעתי טנד סטוכנות, שדומני אתה מאשר אותה בדברייך. אני מאשרתי

שיש לנו אפשרות להזמין ציוד ושחורות לתעשייה, וגם לחשמל, בסכום של 100 מיליון דולר. אני רואה שאחרי שנתיים התעשייה הזמינה רק בסכום של 6 מיליון דולר והגעתי לטקנהסטמו אינו כשורה. ואם בתוך הסכום הזה אלקה של התעשייה הפרטית הוא כ-4 מיליון ל"י, הרי יש כאן דיספרופורציה בדרה. הטקנה שלי היא שאין לתעשייה כסף, אבל נדמה לי שהעובדה שציינתי נכונה.

סגן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב:

ראשית כל זה נעשה בכסף שנה וכמה חודשים ולא בכסף שנתיים; (ג) מתוך

תוכניות על 18 מיליון דולר 8 מיליון דולר כבר אושרו, ברגע זה אולי יותר כ-8 מיליון דולר יש גם מפעלים בדרך - ואפשר לקנות שבטסך חצי שנה יקטן הפער בין הפוטנציאל ובין השימוש למעשה. אבל אני מסכים שהיו עיכובים שבאו כתוצאה מאי-בהירות בטח ההזמנות, באשר המזמינים לא ידעו כיצד לחזיר את החוב למטלה. אבל השאלה העיקרית אינה חוסר רצון אלא חוסר כסף. אני יכול לומר בבטחון שהרצון והנכונות להזמין ציוד הם גדולים, ואילו היו נקבעים תנאי תשלום יותר נוחים, אין לי צל של ספק שהדרישה לציוד ושחורות הביצוע היו מקבלות צורה אחרת.

י. פורדר:

הגדלת הייצור שלנו בכל שנה חשוב לסדינה, מפני שעדיין איננו רואה יותר

מדי טבע זה אצלנו. נוסף על כך אושר, אסנס הייתי בעד סילוסים, אבל איננו בדעה שצריך להכות עד הרגע האחרון. עד עכשיו הגרמנים קיימו את האוונט, אבל אין איש שיכול להבטיח שהם ימשיכו ללכת באותה דרך, ולהכות זה לא מוצדק. לפי דעתי טעב זה נובע מתוך שתי סיבות: א) אין לאנשים את המטבע הישראלי הבהוץ; ב) אין רצון לקבל את הריזיקו למפעלים חדשים בארץ שאין להם נסיון.

סגן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב:

אני חושב שיש החלטה להלוות גם יבוא כללי סגרמניה לטח מסחר. עד עכשיו

לא היו מרשים להביא סגרמניה ציוד כללי למסחר, כלומר ציוד לא מוזמן על ידי מפעלים סמויימים אלא נועד לסכירה בארץ, ברגע שמפעל סמוייים יזדקק לו. אנו חשבנו שאין הצדקה לא לאפשר להביא סגרמניה גם ציוד כזה, שהתעשייה הסקנסית תוכל לקנות אותו ברגע שתצטרך.

שר ליינקרם:

ועדת המטה של השרים לענייני כלכלה טרם החליטה על כך.

סגן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב:

נוסף על כך אנו מייבאים ציוד גם במסגרת המענק.

י. פורדר:

לא קיבלתי תשובה על שאלתי בנוגע למצב התעשייה ככל הבהירות שציינתי. הייתי רוצה

לדעת מהו המצב כיום ובאיזו מידה התקדמתם על ידי התיכנון ומה תהיינה התוצאות לטווח התשלום.

שר וירגיון:

מסרנו מספרים על כך בדו"ח שלנו.

מענה לחלק השאלות שנשאלו בישיבה הקודמת על ידי חברי הוועדה. השאלה הראשונה של היו"ר הייתה, מהו ההון המושקע בתעשייה בכל הענפים. זוהי אחת השאלות שלמעשה איט אינו יכול לתת תשובה עליה, השאלה היא איך להעריך את גודלו של הציוד אשר נשאר אחרי פליחת האולם הסביבה, איך להעריך את הציוד שנקנה ב-360 פרוטה הדולר. זוהי שאלת טבע פורמלית, על כן איננו יודעים לעת עתה מהו ההון המושקע בתעשייה בארץ. מה שכן אנו יודעים, זהו גודלו של הציוד שהובא לארץ החל משנת 1950/51, כאשר האלה הזרימה של ציוד לארץ. אם הוועדה מעוניינת אוכל להסתייע מספרים אלה.

היו"ר י. גורני:

האם אין כל אפשרות לרכז אינפורמציה זו, כי זה חשוב מאד לפסק המדינה?

סר ליינברג:

אין לנו סכנה מסוימת; איננו יכולים להתמקד על מאזנים של בתי-חרושת, כי איננו יכולים להעריך את גודלו הציוד משנת 1948, לפסל. אבל טוב יותר לדעת את המספרים לפני מ-מרכוש, אבל איננו חושב שהם מספקים את הסווי האמתי, כאשר הציוד מופיע בטעריט טובים - 360 פרוטה הדולר עד 1.8 ל"י הדולר. קשה מאד לעשות הערכה כי אין טעם קבוע.

היו"ר י. גורני:

אנו בדרך-כלל מפגדים בענייני סטטיסטיקה ואינפורמציה. אם, לפסל, אנו רוצים לדעת בידי מי נמצא הרכשו במדינה, איננו יכולים לדעת זאת, הוא הדין אם ברצת לדעת מה הושקע בתעשייה, כדי לדעת מה הושקע על כל ספרנס המתפרנס מהתעשייה, מה צריך להשקיע כדי להגדיל את מספר המפעלים, לכל החישובים האלה אין לנו בסיס. אם זה לא שסתקף במאזנים צריך לפצוא דרך אחרת להגיע למספרים אלה. אני חושב שזהו אחד הדברים שמסרד המחקר והתעשייה אינו יכול לפסוח עליהם כשהוא בא לתכנן את התעשייה. הוא מוכרח לחתור להשגת אינפורמציה יותר מדוייקת.

סר וירגיון:

יש לנו אינפורמציה על ענף הסתכת, כי יש לו חשיבות צבאית. יש לנו רישום מלא על הציוד בכל מפעלי ומפעל, על כוח תפוקתו, על החסר והטעון הוספה, אנו אפילו יודעים מאיזה שנה פועלת כל מכונה ומכונה. אולם להעריך כמה מכונות אלו שוות...

היו"ר י. גורני:

אפ"ר להעריך מה שוויון, אלא שיש להגדיל בין הסווי הנוכחי ובין מה שהושקע.

סר וירגיון:

אשר למספר המפעלים בכל ענף וענף, אני רוצה למסרר לעת עתה רק את הסיכומים. ישנם למעשה 119,600 מפעלים בתעשייה מסט, על מספר זה אט להוסיף 9,700 מפעלים העובדים בענפים שנקראו בתקופת המנדט, פאבליק יוטייליטיס - חשבל ומים.

היו"ר י. גורני:

אני מבין שמספר זה אינו כולל את העוסקים בשיורק. אילו היינו רוצים לצרף למספר זה גם את המפעלים בענפי ההובלה והשיורק, בכלל הכרוך עד אשר המוצר מגיע לצרכן, איזה מספר היינו מקבלים?

סר וירגיון:

על ידי התעשייה במישרין מתפרנסים 22% מכלל המפעלים במדינה, היא מהווה למעשה המפרנס הגדול ביותר בהסוואה לכל יתר הענפים. אשר לשיורק ועבודות הכרוכות בתעשייה, הרי אילו רצינו לעשות חשבון כזה היינו צריכים לכלול את כל המסחר בארץ, כולל הקטנוני.

אשר לשאלת היקף היצוא: - הסטרה היא להגיע ל-120 מיליון דולר יצוא, כרגע הוא מסתכם ב-35 מיליון דולר, כלומר על ינו להגדיל את היצוא ב-85 מיליון דולר, וזוהי הגדלה ב-135 מיליון ל"י. מירוש הדבר שצריך לייצר סחורות נוספות ליצוא בסווי של 135 מיליון ל"י. הערכתנו היא שערך הייצור לפועל בתעשייה הוא בין 4.5 ל-6 מלף ל"י מכסימום לשנה. אנו מקווים שהתפוקה תעלה, גם כתוצאה מפעולות המכוון לפיריון העבודה והיצור וגם כתוצאה מהטיבון והמודרניזציה של הציוד הקיים. כלומר, מקוותנו היא שביצע לתפוקה של 6 אלפים ל"י לפועל לשנה בטווע, פירוש הדבר, כדי לייצר סחורות נוספות ליצוא בסווי של 135 מיליון ל"י נזדקק ל-25 מלף פועלים נוספים.

נוסף על כך אנו מעוניינים גם במניעת יבוא על ידי הגברת הייצור, ובחשבון כולל יש לקוות כי התעשייה תוכל לקלוט 40 אלף פועלים נוספים. בשנת 1960 אנו מקווים כי מספר המפעלים בתעשייה יגיע ל-170 - 160 אלף.

אשר לשאלה מה קלטנו מתוך העליה החדשה; המספר האחרון של מספר המפעלים, מתקופת המנדט, היה 67 אלף, כלומר כמעט קום הטרינה נוספו 60 אלף פועל לתעשייה. ברור שהישוב הותיק של 650 אלף נפס לא יכול היה לספק 60 אלף פועלים נוספים אלא ויש להניח סלפחות 2/3 מהם עולים חדשים. בטלים אחרות, התעשייה נתנה לעליה החדשה לפחות 45 אלף מקומות קבועים.

איזה סחורות אפשר לייצא? - למעשה אפשר לייצא את הכל, אפשר לייצא כל סחורה, אבל הבעיה היא באיזה סחיר, מה יהיה הרווח. כוונתנו היא לפתח תעשייה ברמה גבוהה, ללכת בכיוון של יצור טובים שיש צורך ליצורם בציוד סיווד, הנהלה סיוודת, ידיעות טקנועיות סיוודות, ויש לנו את האפשרות הזאת. אין ענף תעשייתי שאי אפשר למצוא בו יהודי מוסחה מדרגה ראשונה, באטריקה, אנגליה, צרפת אך בדרך אחרת, והאנשים האלה מוכנים לתת לנו עזרה מלאה, לפעמים בתשלום מלא. הרבה תעשיות הוקמו הודות לידיעות ספציפיות שהיו בידי יהודים שבנו מרצה להסתקע בה או באופן זמני, בסיווד לשם כך. אין אנו מתכוונים לייצא מוצרים חקיי, לפסל, אבל בדים סיוודים, בעלי איכות מעולה, כאלה אנו יכולים וטקווים לייצא. רשימת הסווצרים גודלת, כדוגמה אתן סרטי קסיפה שמצאו להם שוק אפילו באטריקה הודות לאיכותם הגבוהה, זה נותן לנו כעת 25 אלף דולר לשנה עם ערך נוסף גבוה. זה רק לדוגמה, יש עוד הרבה סווצרים עדינים, פרט לדברי מוסנות ותמטיסי קודם שאנו מייצאים הודות לגורמים יותר סובסיטבליים מאשר מסחריים.

כיצד מפיעים סחירי החטמל על עיני התעשייה? - אנו סטרנו לועדת הדלק, שבראשה עמד סר הורוביץ, מספריה סדוייקים, באיזו טיזה הדלק מפיע על הוצאות הייצור בתעשיות השונות. אפשר לומר סברוב הסכריע של תעשיות לחטמל כמעט ואין כל השפעה. הוצעות החטמל הן בגבולות של אחוז אחד עד אחוז וחצי. אבל יש כמה תעשיות ספציפיות שבטבילן חטמל הוא בבחינת חומר גלם, אלה הן התעשיות הטבוטסות על אלקטרוליזה, כל התעשיות העוסקות בצימרי סתכת וגלבוניזציה. לגביהן סחיר החטמל קובע, אבל אפשר לומר באופן כללי שלא סחירי החטמל יקבעו אם תקום תעשייה או לא.

אחד המוסמים שבדק בחוץ לארץ את ענף הקרטיקה הביא לנו מספרים על סחירי החטמל בכמה מוצות. אביא את המספרים בסבטים: באיטליה - 2 סבטים הקו"ס, בסוייצריה - 0.7 סבטים הקו"ס, בגרמניה - 1.9 - 1.8 סבטים הקו"ס, בנורבגיה 0.25 סבטים הקו"ס. בשתי מוצות שיש להן כוח הידרו-חטמלי החטמל זול ביותר. אצלנו הסחיר תלוי בצריכה, הוא מסתכם ב-1.5 - 1.3 סבטים הקו"ס. כלומר, אצלנו החטמל זול יותר מאשר בגרמניה ובאיטליה ואין הוא סהרה כלל גורם להקטתה אואי הקטתה של תעשייתנו. לעומת זאת פרט לאפשרות של הקטת מפעל הידרו-אלקטרי בטובה וניצל את מי הירדן ליצירת כוח-חטמלי זול בו נקים בתי-מרושת לאלקטרוליזה של אלומיניום או סגנזיום, הרי אין לנו סיכויים אחרים להקטת מפעלים הידרטיים חטמל זול.

מה בדבר פיזור התעשייה? - קיימת ועדה המטילה המטפלת בפיתוח איזורי. הארץ חולקה ל-3 איזורים: א' - האיזור המפגד ביותר, הכולל את הגליל המערבי והנגב הדרומי; ב' - כולל איזורים כמו בית-שאן, צפת, פרוזדור ירוסלים, באר-סבע; ג' - כולל את המפלה.

הינך י. גורי; באיזה סוג נמצאת ירוסלים?

סר וירגיו; באיזור ב'.

סר ליינקרט; לאחרונה יש תוכניות גדולות הקשורות בירושלים, ואחד הנימוקים להכנסתן לתקציב הפיתוח היו הסיכויים. למשל, תוכנית להקמת מנוויה חדשה בה

יוסקעו 2.3 מיליון דולר ומיליון ל"י, והמפעל הזה אושר בתנאי שייבנה בירושלים.

סר וירג'ינו:

אני חושב שתעשייה טובה לקום על יסוד בריא ברוש ורעיונה. והנני יה הזר לאעביר מפעליה למקורות טהור פרויקטים, עם תנאי גישה קשים, לא בראיית לי. אתן דוגמה: במורה פקיסים תעשייה טהור מכובדת, תעשיית מתכת כבדה; אנו נצטרך להעביר לים טהור טהור ולהוציא טהור טהור טהור, שבחלקם מיועדים לייצוא; למפעל זה יש גם חשיבות צבאית והוא נמצא בפרווק של 2 מטר שהגבול. לטרוח כל החשיבות שבפיתוח תעשייה בטורה, הקטת דרוש מפעל למתכת כבדה, ליד הגבול, זה לא צעד הגיוני ביותר. לא הייתי מתנגד שבטורה יקום בית-חרושת לייצור כלי עבודה עדינים שבהם צריך להשקיע הרבה עבודה. באוניתה, לפסל, פיתחנו תעשייה טהור זה ואנו תמכנו בה, אבל לגבי טורה יש לנו הסתייגות, לטרוח כל החשיבות של התעשייה כשלעצמה.

לדעתי נעשה טוב אם נעביר את הסטוריה בירושלים לבאר-שבע, כי יתכן שרצוי לפתח את באר שבע בכיוון זה, ואילו בירושלים אפשר להקים מפעל למכשירי סדידה שיעסיק לא פחות פועלים. כדאי לפתח בירושלים תעשיות שהן מוצדקות מבחינת האקלים, תנאי העבודה וגורמים אחרים, ויש כאלה. אני רוצה להדגיש כי זוהי דעתי הפרטית, לא דעת המשרד.

מהו הציוד שאיננו פועל? - לפני שאענה לשאלה זו ברצוני לשטול את הכוונה היא לציוד שהוזמן וטרם הופעל או לצורך שהיה כבר נמצא של פעולה אלא שבגלל צמצום בצריכה אינו מנוצל כרגע.

הינ"ר י. גורני:

הדגש הוא על הסוג הראשון - הוזמן ונמצא מוכן ללא כל הפעלה.

סר וירג'ינו:

יתכן שפד שפה ושה אפשר למצוא טהור שאינה פועלת, כי היקף ההזמנות היה כה גדול שיתכן ונעשו שגיאות, זה טבעי, אבל טוב שיש טעט סקרים כאלה שנעשו שגיאות. נעשתה טולי שגיאה אחת בהערכת כוח הקליטה של הסוק המקומי והוזמן ציוד סכוח תפוקתו עולה על הצריכה, והאנשים שהשקיעו את הכסף שהסכים להפעיל את המפעל הזה.

הינ"ר י. גורני:

מסתבר שהדיבורים האלה על אחוז גדול של ציוד תעשייתי בלתי מנוצל אינם מבוססים.

סר וירג'ינו:

יש להבחין בין לא מנוצל ולא הופעל. יש ציוד שאיננו מנוצל בטלואו, לסל הדבר טורגש בענף הפטיליות, כי אנשים העריכו שתהיה צריכה יותר גדולה ומתברר עכשיו שיש שפל בסיווק הכוזר הזה, ובררר שהציוד של בית-חרושת לייצור פטיליות אינו מנוצל כעת, המפעלים האלה עובדים רק בתפוקה של 40 - 50 אחוז.

הינ"ר י. גורני:

גם חוג זה צריך לחלק לשניים. יש ציוד שאפשר להפעיל אותו ב-2 - 3 מסטרות ויש בית-חרושת טעובד במסמרת אחת, זאת אומרת יש סוגים שונים גם לגבי הציוד הנמצא במסמרת.

סר וירג'ינו:

בדרך-כלל לגבי תעשיית המתכת תפוקה במסגרת של מסמרת אחת נחשבת לנומטלית. בטקסטיל התעסוקה הנורמלית היא 2 מסמרות ביממה ו-290 ימי עבודה לשנה. בכמה בת-חרושת, כסו דסניי וחוכרים חיסיים, העבודה הנורמלית היא 365 ימים בשנה 3 מסמרות כל יום, אין אפשרות להפסיק את העבודה, אלא אם יש צורך מ'יקון. אם נתחשב בנורמות שאיננה לעיל, הרי כוח ה' פוקה אינו מנוצל בשליטותו.

סר ליינקרם:

ראשית כל אטיב לשאלתו של חה"כ בדר, כדי להוציא את העוקץ הזה כאילו משרדנו הורס את התוצרת המקומית. איננו טוכן להיכנס לויכוח על הפרינציפ הזה להרוס את התעשייה המקומית על ידי הטילומים כי הוא אינו קיים, גם הפרינציפ הסני אינו קיים, קיימת רק שאלת הציוד לפאפיות ולגופה של שאלה זו מדרון טבאינתה הקונקרטיה.

במסגרת הפסחור והתעסיה יש לעת עתה בקשה אחת
ויחידה להבנות תנור אחד במסגרת השילוחים ואני נוטה להענות לבקשה זו
ולתת את הרשיון הזה. וכדי שיהיה ברור לכה, ארשה לעצמי להרחיב קצת את
הדיבור ולהסביר את הדבר.

בית-חרושת פאגלין ובניו ייצר עד עתה סוגים
סוגים של ציוד למאפיות ובכללם גם תנורי טורנוס שהטיפוס הטובקט על ידי
המאפיות החיפאיות, אבל בגודל שונה. התנור הטובקט הוא ל-1200 - 1000
ככרות לחם לשעה. התנור שבית-החרושת פאגלין ייצר עד כה הנו בעל תפוקה
של 750 - 550 ככרות לחם לשעה.

המרכיב שלנו (ה"ה אקסטיין, ברובו ומדלר)
הגיעו למסגרת חיובית ביחס לכומר הייצור של בית-חרושת פאגלין ולפי דעתם:
מסוגל בית-החרושת לייצר באחריות מלאה גם את התנור לתפוקת 1200 - 1000
ככרות לחם לשעה.

השורה במחירים אינה מראה הפרש במחיר בלירות
ישראליות בין התנורים סיבואובין אלה שהייצור המקומי. לעומת זאת, אחרי כל
ההוצאות בטבע חוץ לחומר וחלקי חילוף - מראה התנור המקומי מסוכן בטבע
חוץ ב-70% - 60% ממחיר התנור סיבוא.

המאפיות החיפאיות העוסדות להתאחד אינן
סוללות את העובדות הנ"ל ומביאות להצדקת בקשתן ליבוא תנור אחר מהשילוחים
מתוך שני התנורים הדרושים להם את הניסוקים הבאים:

תוכניתם מבוססת על איחוד 4 מפעלים קטנים
למפעל מסוכן ובעל דרכי ייצור רציונליים והיא כרוכה בהשקעה של 300 - 400
אלף ל"י שהם סך של 160 אלף ל"י לשני תנורי טורנוס בעלי כוח תפוקה של
100 - 1200 ככרות לחם לשעה. ההשקעה הגדולה מתייבת להבטיח במידה מקסימלית
את הצלחת התוכנית וללא בטחון זה לא סוכנות המאפיות לבצעה.

הייצור של תנור במסדרים הנ"ל בבית-החרושת
פאגלין ובניו הוא בגדר ייצור נסיוני מאחר שבית-חרושת זה טרם ייצר תנור
בגודל זה ולא יהיה זה סוגדק להסיל עליהם את הסיכון הכרוך בשימוש בתוצרת
נסיונית כמטובקט אשר לעם מסוכן מעסיקים הם על עצמם משימה
פינוסית העלולה להרוס את עתידם באם תתגלה תקלה בתנורים שבית-חרושת
פאגלין סוכן לייצר עבורם.

לא עלה בידי לשכנע את בית-החרושת פאגלין
לבנות במסך תקופה קצרה תנור דוגמה ראשון בעל תפוקה של 1000 - 1200 ככרות
לחם לשעה דבך אשר היה עשוי להפיג את הספיקות בשימוש בתנור מסוג זה
מתוצרת הארת.

אם כי אני מסוכנע שהייצור המקומי יעמוד
בטבחן, ברור לי שלא נצליח להניע את המופים המקומיים, בהתחשב עם מחיר
האוביקט, לקבל על עצמם את הסיכון לשימוש בתוצרת נסיונית, קשה לדרוש
מהם להיות ספני נסיון בשעה שהם שמים את כל עתידם על הקלף.

מאחר שהגשמת התוכנית היא באינטרס המסך
והצלחה תאטט כוח פדרבן לרציונליזציה של כל ענף המאפיות, יש לאפשר ביצועה
ולהבטיח תוצאות חיוביות.

התוצאות של אי הגשמת תוכנית חידוש הציוד,
או אפילו כל השהיה בהתחלת ביצוע החידוש תביא נזק לאינטרסים של המסך
בסובן הרחב של המלה.

יבוא התנור מהשילוחים אשר יאפשר את האיחוד
לא זו בלבד שלא יגרום נזק לבית-החרושת פאגלין אלא יביא לו תועלת בדרך
עקיפין. ראשית - על ידי הזמנות נוספות שהתאגדויות דומות אשר תהיינה נאלצות
ללכת בדרך האיגוד החיפאי. שנית - באם יצליח הנסיון כפי שבית-החרושת מבטיח
זאת, לא תהיה עוד כל סיבה או צורך ליבוא תנורים מבחוץ והספקת כל התצרוכת
המקומית תהיה טובטחת לבית-החרושת פאגלין.

לאור הנ"ל הגעתי לסקנה שעלינו לאפשר
 לבוא תנור טורבוט אחד מהטלומים צמוד להזנת תנור שני מאותו טיפוס
 מבית-חרושת פאגלין. היות וייצור התנור בטקום, באם תמאטנה התקוות,
 יאפשר לנו לדחות כל דרישה נוספת ליבוא תנורים מסוג זה מחוץ לארץ,
 מתקנת החלטה זאת הנהלת המשרד שלא יורשה כל יבוא נוסף ואפילו
 יהיה זה תנור נוסף אחד בלבד, אלא אם כן תחליבנה תוצאות הנסיון שיבוי
 בעמדה.

על הנהלת המשרד לסקול היטב אם תוכל
 לעמוד בפני לחץ לאיטור יבוא נוסף של תנורים, לחץ אשר יעמיד את החלטתנו
 למתן רשיון יבוא לפאפיות החיפאיות כתקדים ויגדיר כל סירוב כהפליה.
 במקרה שלא אוכל לקבל מהנהלת המשרד החלטה ברוח זו - אני מסתייג מהחלטה
 להרשות את יבוא התנור לפאפיות החיפאיות.

לדעתי, עמדת המשרד היא לא רק בלתי
 הנרסת את תוצרת הארץ כי אם אף מכרונת לטובתה.

י. בדר: טה בנו גע להבדלים בתנאי האטראי?

טר ליינקרם: לעת עתה לא איטרנו שום בקשה של גופה ושום
 ואטראי, לעומת זאת איטרנו לפאגלין
 מתקציב הפיתו ס ל שנת 1954/55 ציוד בסווי של 17 אלף דולר בתנאי תשלום
 סל 8 שנים, נוסף על כך הקצבה בכסף להשלמת הבנין בסך 28 אלף ל"י לתקופה
 סל 7 שנים.

לשאלת האוטורקיה. בראש וראשונה אנו
 צריכים לייצר אותם מצרכים הדרושים לכיטורי התצרוכת הפניטית. נכון שאנו
 מעונינים למתח תעשיית מוצרי לוקסוס רק בתור תעשיית יצוא בלי לתחשב
 בתצרוכת הסקוטית. אבל גם אין לוותר להתאים אותם בתל חרושת הטייצרים
 סחורות לשוק הסקוטי גם לתוצרת יצוא במידה והדבר כדאי. לגבי ענינים
 אלה אין חוק כללי, זה ענין של סיקול דעת.

אני מסכים עם דברי חה"כ הרצפלד שטיפול
 טוב בטסקיע הוא היסוד הראשון להצלחת הפעולה של מסיכת הוץ. אולם אני
 מרטה לעצמי להעיר הערה אחת. אני מאמין שטיפול יותר טוב ויעיל, החלטה
 טובה ומהירה יכולים להינתן על ידי פקידות מסללית טובחרת וטובה
 העומדת על הגובה. אבל אני סאלתי את חה"כ הרצפלד בשיחה פרטית, מה
 ועדת הכספים עשתה בכיוון זה, לפען הבטח כי הסנגוון המסללתי לא יתרוקן
 מהאנסים הטובים אלא ימסוך אנשים מוכשרים לטירות במדינה. ואם יסתפר
 המצב בכיוון זה, אין ספק שחה"כ הרצפלד צודק והצעתו היא יותר טובה מכל
 עידוד אחר בהשקעות הון.

אשר לסאלות חה"כ לסדן, אני מוכרח
 לציין שסאלות אלה הן די סאובכות, אבל בשתדל להעמידן על מצבן האטמתי.
 ואת הדברים שאומר אומר על דעת משרדי.

אנו חושבים שצריך להוציא מסקנות רק
 באופן טעמי ולא בתבייש להגיד סמה שקוראים יצוא תעשייתי זהו ייצור
 חדס סאד, לאמיתו של דבר הוא נולד לפני כ-3 שנים, פרט לייצוא היהלומים.
 המשרד שלנו חושב שעדיין לא הגיע הזמן לבדוק את הייצוא הזה, אלא
 יס לתת שהות להתפתחות העמיד שלנו תלוי גיצוא, בסנה הטליטית אנו
 רואים עלית העקוטה ואל נסכה שהתחלנו בשנת 1948 בשני חוזים מסחריים
 בלבד והיום יש לנו 18 חוזים מסחריים. טרם הגיע הזמן להוציא את
 המסקנות האלה אם היצוא התעשייתי כבר עומד בכחו או לא. לפי המוסדן
 סל האוצר וגם שלנו על 33 טיליון דולר יצוא הערך המוסף הוא בגבולות
 סל 12 - 9 טיליון דולר. חיטובים יטודיים על כדאיות היצוא התעשייתי
 נוכל לעשות בעוד 15 שנה כאשר הוא יהיה דבר נורמלי ולא יצור בן 3.

השאלה העיקרית בין סאלות אלה סל חה"כ
 לסדן היתה - טהי כמות החוזרות שהיו סיועדות לייצוא ונסכרו בארץ?
 כאן יס סגיטה מסוייטת המוסתת על זה - כיצד אנו פעודדים את הייצוא.

אחד הדברים היה, וזה דבר טבעי, לתת ליצואן את כליטוי ההפסד, או חוסר הרווח, כליטוי בצורת סכירת סחורות שהוא ייצר לייצוא בשוק המקומי. לאחר התלבטויות רבות הגענו לסיסת היבוא לטמ יצוא וזה מאפשר לפעמים הסתננות תוצרת הכינעדת ליצוא לשוק המקומי. היות והצטיס הוא דולר מסורת דולר, כלומר בשביל כל דולר שאנו בותנים בשביל יבוא היצרן שתחייב לייצא אותו סכום, כטובן שיש חלק מהסחורות שנשאר בארץ. לפעמים זה לטובה, כשהמדובר הוא בחומר בלם חינוכי הנחוץ לנו, לפעמים זה סחורות טותרות שאינן נחוצות לנו, אבל אין אפשרות אחרת אם אנו רוצים לעודד את היצוא. לדוגמה: איננו מרשים בטום פנים ואופן יבוא עור מעובד, באשר העיבוד נעשה בארץ; אבל אם המדובר הוא ביצוא בעלי יצוא לארצות הברית, ולטם כך נחוץ עור עדין ומיוחד שאין סייצרים בארץ, אנו מרשים את יבואו וברור שחלק מהתוצרת הזו הכינעדת ליצוא מתגנב לשוק המקומי, ויש רק לסקול מה עדיף על מה. אני על כל פנים חושב שעדיף לנו יצוא, ולא נוכל לדבר על סלקציות כבר בשנה השלישית לקיום היצוא בכלל.

קיימת ועדה ששותפת למסדדנו ומסרד המוצר הבודקת את כדאיות היצוא, ואין ועדה זו מרשה לייצר דברים העולים מטבע זר ואינם מביאים רווח טוסף גבוה.

מעבור לשאלות מה"כ גניחובסקי ומטופ. אסר לתעיסה ביתית, איננו מפתחים תעסיה כזאת. אבל מה שנוגע למלאכה זעירה, אנו מעונינים בה ומפתחים אותה. כטובן שבעל-מלאכה אינו יכול לטעון שהוא בעל בית-חרוטה, אבל הוא כוצא את כל העזרה הנחוצה לו.

סר וירגין:
יש בסיון אחד שנעשה בטטח התעסיה הביתית והוא בקטר לתעסית השטיחים. הדבר נמצא עדיין בטלב של התחלה, אבל פעולה זו נראית לנו טמד חשובה.

סר ליינקרם:
אסר לשאלת מה"כ מטופ: - חברת הטלוטים צריכה להיות טובטחת טנקודת טבט כספית, לכן האסראי שהיא נותנת הוא אסראי נגד אקרדיטיבים, מכתבי אסראי בלתי חוזרים. תנאי המכתבים האלה הניתנים על ידי בנקים הם 12.5% בתור דמי קדישה על חטבון טטלוט ההזמנה, 25% נוטפיים עם הביע החחורה והיתר בטסך 6 חדטים. 6 חודטים אלה הם סיכון של הבנק, זאת אומרת הוא טקבל את החחורה לפי הסדר עם הבנק שרטאי להעמיד תנאי לפרעון עד 6 חדטים. אם יש קטיים בעסיית הסידורים וההטכס עם הבנק, הרי לא מסרדנו ולא חברת הטלוטים אטטים בזה.

הינו"ר י. גורי: אנו מודים לכם.

היטיבה נועלה בטעה 19.00.